
Catalan: a language that has survived against the odds

Autor:

Data de publicació: 23-07-2017

El català: la llengua que ha sobreviscut contra tot pronòstic

Reprimit al llarg dels segles per poder conquistadors, el català és ara parlat per 9 milions de persones

Després de la mort del dictador castellà, el general Franco, el novembre de 1975, la llengua catalana ha gaudit d'un revival. Fotografia: Jacques Pavlovsky / Jacques Pavlovsky / Sygma / Corbis

El català no és, com alguns creuen, un dialecte de l'castellà, sinó un llenguatge que es va desenvolupar independentment del llenguatge vulgar parlat pels romans que van colonitzar tota la península amb el nom de Tarraconensis amb la capital a Tarraco (Tarragona). Es parlen 9 milions de persones a Catalunya, València, Illes Balears, Andorra i la ciutat d'Alguer a Sardenya.

Algunes variants del català es parlen a València i Balears, que es van reconquerir als moros al segle XIII. Segons el professor Albert Rossich de la Universitat de Girona (Girona), aquestes variants reflecteixen l'origen de les persones que van repoblar aquestes àrees quan els moros van ser expulsats. València es va repoblar amb gent de Lleida i Tortosa; Les Balears amb gent de Barcelona i l'Empordà-nord.

Catalunya havia estat un regne autònom dins de la Corona Catalano-aragonesa. Estava compost per cinc comtats: Comtat de Barcelona, Comtat de Foix, Comtat d'Urgell, Comtat de Pallars, Comtat d'Empúries, Comtat de Rosselló, i tots ells tenien al Comte de Barcelona com "Unum inter pares", és a dir com a príncep, que a partir d'Anfós també era rei d'Aragó, però quan Aragó es va unir a Castella amb el matrimoni de Ferran i Isabel, el castellà, el català es va mantenir com a llengua com a llengua co-oficial i com a culta sobre tot a València. Quan el 1714 Barcelona va caure en mans de les tropes franco-castellanes liderades pel comte de Berwick, Catalunya va perdre la seva autonomia, el govern central amb els decrets de Nova Planta, va imposar restriccions en l'ús del català i el castellà es va convertir en llengua oficial.

No va ser fins al segle XIX amb l'arribada del moviment cultural nacionalista conegut com a "La renaixença" que el català va tornar a ressucitar com a llengua literària, diu Rossich. No obstant això, aquesta recuperació va ser de curta durada. El règim feixista que va sorgir triomfant des de la guerra civil el 1939 i va fer tot el possible per acabar amb l'ús oficial i privat del català. Es van imposar penes severes per parlar-ne.

L'arribada de centenars d'immigrants del sud empobrit d'Espanya va consolidar l'ús del castellà com a llengua franca de Catalunya. La majoria d'aquests immigrants però (i els seus fills), van ser capaços d'entendre i parlar al cap d'unes setmanes d'arribar a Catalunya amb un tipus de parla com aquesta: "Arcorta noi, la teva chermana, aqueya que artà promessa amb un chugador der Chúpiter.. ertà mor bona". Avui l'estudien acadèmicament des que es va restaurar la democràcia el 1978. No obstant això, la immigració a gran escala procedent d'Amèrica Llatina durant els últims 10 anys significa més de la meitat de la població catalana que reclama el castellà com la seva llengua materna.

Des de principis de la dècada dels vuitanta, la imposició d'un sistema conegut com "immersió lingüística", amb el català com l'únic llenguatge vehicular en les escoles públiques, ha garantit que tots els educats en els últims 30 anys

el parlin de forma més correcta que als anys del franquisme. No obstant això, per raó de la presència del castellà a la vida quotidiana i als mitjans de comunicació, pràcticament tots els catalans són perfectament bilingües.